

Industriální stopy letos už popáté

Author: SF / Petr Bým | Published: 30.01.2009

Letošní Industriální stopy především rozšiřují svůj teritoriální záběr. „Kromě Prahy, Kladna a Ostravy pracujeme na programu v Ústí nad Labem, na Jablonecku a Liberecku, ve Zlíně a v Žatci. Je možné, že počet míst se ještě rozroste,“ říká Svatopluk Zídek z Kolegia pro technické památky. Naproti tomu „stejná“ zůstane žánrová pestrost a rozmanitost programu akce. Jejím odborným středobodem bude jako obvykle jednodenní konference, tentokrát věnovaná průmyslovým technologiím, strojům a dalším nedílným a nezdědka přehlíženým součástem průmyslových staveb. Stejně jako v předchozích letech bude konference otevřena nejširší veřejnosti.

K velice oblíbené nabídce Industriálních stop, které v roce 2007 přilákaly 26 tisíc návštěvníků, patří kulturní a společenské akce v autentických prostorách industriálních staveb. Letos se publikum může těšit například na vizuálně atraktivní a interaktivní projekty v rámci festivalu 4+4 dny v pohybu. Výmluvný název pak ponese výstava „Co jsme si zbořili“, na které VCPD přiblíží nenávratně ztracené skvosty průmyslové architektury v posledních deseti letech. „Výstavy patří k tradičním formátům Industriálních stop. Na jedné z nich se budou i letos podílet studenti pražské ČVUT i brněnské VUT. Za jiným výstavním projektem, zaměřeným na průmyslové stavby na Praze 4 stojí fotograf Pavel Frič, jehož dílo doplní poezie Davida Vávry. Výstavu plánujeme umístit do Podolské vodárny,“ přibližuje program pražské části bienále Benjamin Fragner. Výstavy ale nebudou omezeny jenom na metropoli, například v Ostravě jsou v přípravě už názvy atraktivní projekty Cesty energie a Industrial Life. Industriální stopy proběhnou v týdnu od 8. do 14. října tohoto roku.

Jak už bylo řečeno, jedním z protagonistů bienále Industriální stopy a vůbec ochrany staré průmyslové architektury v Česku je Benjamin Fragner, ředitel VCPD, jemuž SF položilo několik otázek.

V jakém stavu je dnes u nás péče o industriální dědictví?

Zájem na jedné straně stoupá, současně se ale kvapem zhoršuje stavebně technický stav budov a areálů, které by se mohly či měly stát cílem konverzí. Čas a nedostatečná či nulová údržba bohužel dělají své, demolicí přibývá. Pro letošní bienále připravujeme bilanční výstavu a publikaci s názvem „Co jsme si zbourali“, která zachytí období posledních deset let. Tempo konverzí je nezbytně nutné urychlit stejně jako hledání nástrojů pro to, aby další cenná industriální díla nemizela.

Často mluvíte o tom, že „industriál“, staré průmyslové objekty, má kromě jiného i ekonomickou hodnotu. Loft ve staré fabrice asi bude poptávanější než byt na panelovém sídlišti, protože mj. má

obvykle i nějaký *genius loci*, cosi evokuje. Už se tento názor alespoň trochu prosadil mezi těmi, kteří u nás staví nejvíce, tedy developery?

Obávám se, že jsme zatím na půli cesty. Industriální atmosféra, spjatá navíc s historií jednotlivých lokalit, dnes velmi přitahuje, v podstatě začíná být módní. Realizované projekty konverzí bohužel ale zatím příliš nerespektovaly skutečnost, že hodnotou té či oné staré průmyslové stavby není jen její vnější slupka. Vidíme, jak neprofesionálně a nepoučeně se postupuje, jak z těchto staveb mizejí autentické detaily i původní materiály. Dochází k neodpovědnému snižování hodnoty stavebního díla - pro budoucnost a pro další vlastníky. To je, myslím, nejen z kulturního, ale i z obchodního hlediska krátkozraké.

Zaujala vás v poslední době nějaká zdařilá konverze?

Pokud budeme mluvit o Praze, pak je to kultivovaně a vtipně provedená přestavba bývalého parního mlýna v Jankovcově ulici podle projektu ateliéru CMC architects. Naopak odstrašujícím příkladem nakládání s architektonickým dědictvím je pro mne vkomponování nové výstavby mezi industriální objekty hned naproti v bývalém holešovickém přístavu.

Vnímáte nějakou změnu v přístupu všech zainteresovaných orgánů a institucí k problematice konverzí a vůbec zachování průmyslového dědictví v těchto dobách, tj. v recesi?

Myslím, že situaci dobře vystihuje text britské zprávy pro letošní kongres mezinárodní organizace pro průmyslové dědictví (TICCIH). Všimá si, jak v současné krizi developerských aktivit dochází ke změně přístupů k dědictví stavebního fondu. Její autoři vycházejí z toho, že průmyslové dědictví - volně řečeno - je nejen rezervoárem paměti a historie, ale také materiálu a spotřebované energie. A bourání je další spotřebou peněz a energie, a to větší než opravy a transformace staveb pro nové využití. V tom je pro

současnou situaci výzva. Váhal bych ovšem jenom odhadovat, kolik lidí se u nás této výzvy už chopilo. V Česku, přiznejme si, dost dlouho trvalo, než jsme si vůbec připustili, že ekonomické problémy, které jsou v jiných zemích, se týkají i nás.

V roce 2007 se Industriálních stop zúčastnilo 26 000 osob - kdo vlastně jsou vaši příznivci?

Těch dvacet šest tisíc je spíš skromný odhad počtu těch, kteří se v nejrůznější míře zúčastnili alespoň jedné z desítek akcí, které přineslo minulé bienále. To se v zájmu rozproštění záběru konalo ve čtyřech městech - v Praze, Ostravě, Kladnu a Liberci. A protože se jednalo o program velmi různorodý, také struktura diváků a účastníků byla pestrá. Od vysoce profilovaného a poučeného odborného auditoria na mezinárodní konferenci v Praze až po studenty a nejširší veřejnost, která se, někdy možná i náhodně, dostala na některý z koncertů či divadelních představení. Všechny je propojoval velmi různorodě motivovaný vztah k průmyslovému dědictví.

Našel by se nějaký příklad, jak Industriální stopy něco ovlivnily či přispěly k záchraně nějakého objektu?

Tím nejnázornějším je pro mne loňské vyhlášení bývalých vápenných pecí v kladenské Vojtěšské huti - které se staly vizuálním symbolem a prvořadou atrakcí bienále v roce 2005 - za kulturní památku. Atmosféra bienále tomu jednoznačně pomohla. Před pár dny jsem si to potvrdil při setkání s primátorem Kladna Danem Jiránkem. Bývalý symbol našich akcí, který je součástí zanedbaného území pár metrů od centra Kladna, by se mohl stát krystalizačním místem budoucího urbanistického rozvoje tohoto města. Samozřejmě - ne vždy a všude nacházíme pochopení. Navíc od veřejného vystoupení či nějakého úředního aktu ke skutečné realizaci projektu bývá hodně daleko.

30.01.2009 08:00, SF / Petr Bým